

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ФАХОВА ПРАКТИКА

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента ФАХОВА ПРАКТИКА підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Бортнік С.М., к.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Погоджено:

Гарант ОПП
Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

протокол №1 від 29.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Перший (Бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 180 / 6		Рік навчання 2
		Семестр 3,4 (протягом семестрів)
		Самостійна робота 168 год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю залік

II. Інформація про викладача (-ів)

Бегун Світлана Іванівна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація викладача:
 Телефон 0662477740
 Електронна пошта: Begun.Svitlana@vnu.edu.ua

Бортнік Світлана Миколаївна
 Науковий ступінь – кандидат економічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація:
 Телефон: 0953267477
 Електронна пошта: Bortnik.Svetlana@vnu.edu.ua

Данилюк Тетяна Іллівна.
 Науковий ступінь: кандидат економічних наук
 Вчене звання: доцент
 Посада: доцент кафедри економіки і торгівлі
 Мобільний телефон: 0997395837
 E-mail: Danyluk.Tatiana@vnu.edu.ua

Павлов Костянтин Володимирович
 Науковий ступінь – доктор економічних наук
 Вчене звання – професор
 Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
 Контактна інформація викладача:
 Телефон 0972830808
 Електронна пошта: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Павлова Олена Миколаївна
 Науковий ступінь – доктор економічних наук
 Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 098-503-8484
Електронна пошта: pavlova.olena@vnu.edu.ua

Сур'як Алла Володимирівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 0667759178
Електронна пошта: surjak.alla@vnu.edu.ua

Шостак Людмила Василівна
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
Контактна інформація викладача:
Телефон 0503784882
Електронна пошта: shostak.lyudmyla@vnu.edu.ua

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус фахової практики є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу підготовки бакалаврів спеціальності 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність за освітньо-професійною програмою Підприємство, торгівля та біржова діяльність.

Практика здобувачів освіти – це невід'ємна складова освітньо-професійної підготовки фахівців, основне завдання якої – закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, формування у здобувача вміння приймати професійні рішення в умовах практичної діяльності. У період практики закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості майбутнього фахівця.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Фахова практика – частина навчального процесу, яка передбачає зміцнення теоретичних знань в процесі оволодіння практичними навичками з обраної спеціальності. Вона поєднує в собі теоретичне і практичне навчання.

Метою фахової практики є знайомство здобувачів освіти з особливостями діяльності підприємницьких структур, підприємств торгівлі різних форм власності і типів господарювання, із завданнями і проблемами, які перед ними стоять оволодіння методами і прийомами роботи економіста в сфері організації, управління і контролю профільної діяльності.

Відповідно до мети **основними завданнями** фахової практики є:

- вивчення особливостей діяльності суб'єкта господарювання – бази практики;
- аналізування діяльності підприємства – бази практики;
- розробка пропозицій щодо удосконалення та підвищення ефективності діяльності підприємницьких та торгівельних структур (бази практики).

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК-2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Фахові компетентності

ФК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

IV. Організація проведення практики

Фахова практика зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність проводиться у відповідності з Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993р. за №93, навчальним планом і організовується кафедрою.

Робочим місцем здобувачів освіти при проходженні фахової практики є підприємства та організації, з якими укладені договори на проведення практики студентів.

Керівники практики від кафедри проводять інструктаж з техніки безпеки, контролюють виконання програми і подають постійну кваліфіковану методичну допомогу у вигляді консультацій.

За узгодженням з керівниками практики необхідно один раз на тиждень звітувати на кафедрі та отримувати необхідну консультацію.

V. Зміст фахової практики

Фахова практика проходить протягом 3 і 4-го семестрів.

Відповідно здобувачі освіти мають здійснити: формування інформаційної бази для проведення аналітичних розрахунків у власному дослідженні; виконання комплексного аналізу виробничо-господарської діяльності досліджуваного підприємства з розробкою низки обґрунтованих пропозицій за результатами досліджень щодо формування проектів розвитку підприємства в ключових сферах його функціонування.

Метою фахової практики є оволодіння методами і прийомами роботи економіста на підприємстві в сфері організації, управління, планування і контролю профільної діяльності з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Завданнями фахової практики є:

- вивчення показників роботи підприємств, організацій, установ, і виявлення можливостей підвищення ефективності їх діяльності;
- набуття навиків виконання аналітичних робіт та формування проектів розвитку підприємства в ключових сферах його функціонування;
- формування знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних ринкових і виробничих умовах.

Змістом фахової практики передбачається виконання таких завдань і робіт:

1. Ознайомлення з підприємством, нормативно-правовою базою його функціонування.
2. Вивчення загальних характеристик та особливостей діяльності підприємства.
3. Вивчення організаційної структури та структури управління підприємства.
4. Опис продукції та структури її випуску, перспективи їх зміни.
5. Опис виробничого процесу та технології виробництва.
6. Характеристика сучасного стану та перспектив розвитку ринку.
7. Вивчення особливостей та специфіки діяльності суб'єкта господарювання.
8. Характеристика поточних та перспективних цілей діяльності підприємства.
9. Проектування розвитку підприємства (складання інвестиційного проекту, бізнес-плану, програми розвитку підприємства тощо).
10. Обґрунтування запропонованого проекту та розрахунки його економічної ефективності.
11. Підготовка висновків, оформлення та захист звіту з практики.

Основним вимогами для успішної здачі практики для здобувачів освіти є:

1. Виконання завдань практики.
2. Заповнення щоденника.
3. Складання та захист звіту з практики.

Після закінчення практики студенти звітують про виконання програми. Загальна форма звітності здобувача освіти про проходження практики – це подання керівнику практики від кафедри письмового звіту та щоденника практики, оформленого відповідно до вимог.

VI. Структура фахової практики

Етапи практики (завдання)	Зміст роботи	Кількість год		
		Всього	Конс.	Сам роб.
Підготовчий	Інструктаж з ОП і ТБ, Ознайомлення зі змістом практики; Видача індивідуальних завдань, щоденника практики	15	1	14
1. Ознайомлення з підприємством, нормативно-правовою базою його функціонування	Опис назви, юридичного статусу, адреси, реквізитів підприємства, організаційно-правової форми	15	1	14
2. Вивчення загальних характеристик та особливостей діяльності підприємства	Опис земельної ділянки та виробничих площ; історична довідка, спеціалізація	15	1	14
Основний				
3. Вивчення організаційної структури та структури управління підприємства	Визначається тип структури управління підприємством, її переваги та недоліки; подається схема організаційної структури та структури управління підприємства.	15	1	14
4. Опис продукції та структури її випуску, перспективи їх зміни	Характеристика продукції та структури її випуску, перспектив їх зміни; розкриття можливостей модифікації продукції підприємства залежно від зміни кон'юнктури ринку	15	1	14
5. Опис виробничого процесу та технології виробництва	Опис виробничого процесу та технології виробництва продукції підприємства; короткий виклад основних виробничих циклів; аналізується забезпеченість підприємства ресурсами	15	1	14
6. Характеристика сучасного стану та перспектив розвитку ринку	Опис ринку продукту фірми, сегментація споживачів; характеристика цільового ринку фірми. Визначення розмірів (потенціалу) ринку, тенденцій розвитку ринку, основних способів задоволення	15	1	14

	попиту споживачів			
7. Вивчення особливостей та специфіки діяльності суб'єкта господарювання	Опис особливостей та специфіки діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання.	15	1	14
8. Характеристика поточних та перспективних цілей діяльності підприємства	Розкриття перспектив розвитку підприємства; аналіз поточних і перспективних планів розвитку	15	1	14
9. Проектування розвитку підприємства	Складання інвестиційного проекту, бізнес-плану, програми розвитку підприємства тощо	15	1	14
10. Обґрунтування запропонованого проекту	Розрахунки економічної ефективності запропонованого проекту розвитку (інвестиційного проекту, бізнес-плану, програми розвитку)	15	1	14
Заключний				
11. Оформлення щоденника, отримання відгуку керівника про роботу студента на практиці	Підготовка висновків, оформлення результатів практики	15	1	14
Всього год		180	12	168

4. Політика оцінювання

Політика щодо академічної доброчесності

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Політика щодо академічної доброчесності передбачає дотримання Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки. Належним чином оформлений звіт кожен здобувач освіти повинен здати після закінчення практики на перевірку керівникові практики від кафедри.

За результатами перевірки звіту, його захисту здобувачем освіти, а також спостереження за виконанням календарного графіка проходження практики надається детальна характеристика роботи здобувача освіти під час проходження фахової практики, що виражається виставленням оцінки в залікову відомість і одночасно в залікову книжку кожного здобувача освіти.

Здобувач освіти, який не дотримався вимог (завдань та графіка проходження практики), що отримав негативний відгук керівників та незадовільну оцінку під час захисту (що фіксується у відомості), направляється на практику під час канікул або виключається з вузу у встановленому порядку. Здобувач освіти, який повністю не виконав графік та завдання практики з поважних причин (тривала хвороба, тощо, що підтверджується відповідними документами) повинен написати заяву, на підставі якої наказом продовжується термін проходження практики. Після її завершення захист звіту проводиться на загальних підставах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи (звіти з практики), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Система оцінювання знань студентів з фахової практики

	Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1	Теоретична підготовка: <ul style="list-style-type: none"> – знання базової термінології; – володіння методами здійснення аналітичних та прикладних досліджень; – вільне оперування інструментами та методиками, обраними для виконання власних досліджень. 	15

2	Оцінювання процесу проходження практики: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання термінів оформлення документації; – повнота зібраної інформаційної бази (звітності, нормативної документації тощо); – дотримання плану-графіка проходження практики. 	15
3	Якість виконання завдань практики: <ul style="list-style-type: none"> – глибина аналізу; – інформативна та змістова наповненість розділів звіту; – коректність розрахунків; – обґрунтованість висновків та пропозицій. 	20
4	Оцінювання звітної та допоміжної документації: <ul style="list-style-type: none"> – дотримання визначеної силабусом структури звіту; – якість оформлення щоденника та звіту з практики; – характеристика керівника практики; – наявність звітної документації у додатках до звіту, наявність коректних посилань; – відсутність плагіату (допустимий рівень при перевірці); – дотримання вимог до оформлення звіту з практики. 	30
5	Захист звіту з практики <ul style="list-style-type: none"> – зміст доповіді-презентації; – креативність підходу до оформлення доповіді-презентації; – вільне володіння матеріалом під час захисту; – ґрунтовні відповіді на запитання комісії з захисту звітів з практики. 	20
	Разом	100

Критерії оцінювання

90-100 балів: здобувач виконав силабус практики, на високому рівні досягнув програмних результатів навчання, визначених ним, відмінно оволодів компетентностями. Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлені відповідно до вимог і подані до захисту у визначений кафедрою термін; звіт має практичне значення. Здобувач оволодів навиками дослідної роботи: збору інформації, аналізу, формулювання висновків, пропозицій; відповідь здобувача на питання членів комісії вичерпна та аргументована.

82-89 балів: здобувач виконав силабус практики, на досить високому рівні досягнув програмних результатів навчання та набув відповідних компетентностей. Силабус практики розкрито, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використані в процесі аналізу матеріали звітності; мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту; здобувач на захисті продемонстрував добрі знання, відповів маже на усі запитання членів комісії.

75-81 бал: здобувач виконав силабус практики. На достатньому рівні досягнув програмних результатів навчання та визначених ним компетентностей. Мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту; допущені граматичні та стилістичні помилки; мають місце неточності при проведенні аналізу; на захисті здобувач продемонстрував достатні знання, повно та аргументовано відповів на більшість питань.

67-74 бали: здобувач виконав силабус практики. На задовільному рівні досягнув програмних результатів навчання та визначених ним компетентностей. Звіт про проходження практики оформлений з помилками або не в повному обсязі, на захисті здобувач продемонстрував задовільні знання при недостатньо повних і аргументованих відповідях на питання.

60-66 балів: здобувач виконав силабус практики. На задовільному рівні досягнув програмних результатів навчання та визначених ним компетентностей. Звіт про проходження

практики оформлений з численними помилками або не в повному обсязі, на захисті здобувач продемонстрував задовільні знання, однак при неповних і аргументованих відповідях на питання.

1-59 балів: здобувач не виконав силабус практики у повному обсязі. Досягнення програмних результатів навчання та визначених ним компетентностей відповідає низькому рівню. Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням термінів; виконаний із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Підсумковий контроль

Залік відбувається у формі захисту звіту з практики. Максимальна оцінка 100 балів. Залік проводиться згідно розкладу.

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. 766 с
2. Козик В. В., Ємельянов О. Ю., Загорецька О. Я., Мельник В. М., Гудзь О. І. Економіка підприємства: навч. посіб. Львів: Вид-во «Простір-М», 2017. 406 с.
3. Гой І.В. Підприємництво. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Вид-во «ЦУЛ», 2019. 368 с.
4. Законодавча база України про підприємництво. Офіційний сайт Держкомпідприємництва. URL: <http://www.dkrp.gov.ua/list/3>
5. Ільчук М.М., Резнік Н.П. Біржова діяльність і підприємництво: навч. посібник. Біла Церква: Білоцерківдрук, 2018. 318 с.
6. Сотник І., Таранюк Л. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: посібник. Суми: Університетська книга, 2018. 572 с.
7. Карпюк Г.І Основи підприємництва. Навчальний посібник. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, 2020. 108 с.

Додаткова література

8. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки : URL: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/
9. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2010, ДК 009:2010. URL:http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html
10. Класифікатор організаційно-правових форм господарювання ДК 002:2010. URL:http://ukrstat.org/uk/konsult_cent/11_kopfg.htm
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ. URL:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Положення «Про Комітет етики з наукових досліджень ВНУ імені Лесі Українки»: URL: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Komitet-z-etyky-naukovyh-doslidzhen-.pdf>

13. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15.05.2016 № 755-ІУ. URL: zakon.rada.gov.ua/go/755-16

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
4. Державна служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
6. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.